

Bi9393 Analytická cytometrie

Karel Souček, Ph.D.

Lukáš Kubala, Ph.D.

Pavla Gajdušková, Ph.D.

Eva Bártová, Ph.D.

Mgr. Eva Lincová

Laboratoř cytokinetiky
Biofyzikální ústav AVČR
Královopolská 135
612 65 Brno

e-mail: ksoucek@ibp.cz

tel.: 541 517 166

Struktura kurzu

■ Přednášky

- 9 lekcí o průtokové cytometrii (výchází z kurzu J.P. Robinsona, BMS 631, Purdue University)
- 1 lekce o mikroskopii
- 3 lekce zaměřené na „microarrays“

■ Cvičení

Součástí kurzu není praktické cvičení. Přesto bude jedna přednáška věnována praktické výuce analýzy dat (učebna CBA, Kamenice 3, 6.p.). Vybraná zařízení budou demonstrována přímo v laboratořích BFÚ

■ Test

Kurz bude zakončen zkouškou ve formě testu shrnujícího látku za celý semestr. Výsledek testu bude tvořit 75% celkového hodnocení.

■ Seminář

Každý student bude prezentovat krátký seminář jehož téma bude konzultováno s přednášejícím a bude se týkat zaměření kurzu. Na základě této prezentace bude udělen zápočet a hodnocení vlastního semináře se bude také z 25-ti % odrážet v celkové známce.

Analytická cytometrie - podzim 2008

16.9.	Karel Souček	Obecný úvod do průtokové cytometrie – základní principy a historie
23.9.	Karel Souček	Principy průtokové cytometrie a sortování -fluorescence -zdroje excitace, optické systémy a způsoby detekce fluorescence
30.9.	Karel Souček	Principy průtokové cytometrie a sortování -zpracování a kompenzace signálu -vizualizace, analýza a softwarové zpracování dat
7.10.	Karel Souček	Principy průtokové cytometrie a sortování - analýza a softwarové zpracování dat
14.10.	Karel Souček	Biologické aplikace průtokové cytometrie - buněčná biologie (analýza nukleových kyselin , analýza buněčných funkcí)
21.10.	Karel Souček	Biologické aplikace průtokové cytometrie - buněčná biologie (metody průtokové cytometrie ve studiu buněčné smrti, princip a praktické možnosti víceparametrových analýz) Biologické aplikace průtokové cytometrie - cytogenetika - hydrobiologie

4.11.	Lukáš Kubala	Aplikace průtokové cytometrie v klinické imunologii a hematologii
11.11.	Pavla Gajdušková Eva Lincová	Principy mikroarrays RNA arrays miRNA
18.11.	Pavla Gajdušková	Principy mikroarrays - CGH, SNP, ChiP arrays - expresní, genové a mutační arrays
25.11.	Pavla Gajdušková	Biologické a klinické aplikace a analýza dat microarrays - praktické příklady aplikací jednotlivých typů arrays v lékařské diagnostice a základním výzkumu
2.12.	Eva Bártová	Principy digitální mikroskopie - fluorescenční mikroskopie, konfokální mikroskopie, "temporally-resolved" digitální mikroskopie, "time/frequency-resolved" digitální mikroskopie Klinické a biologické aplikace digitální mikroskopie - chromozómová a genová analýza - analýza buněčných kompartment a metabolismu (pH, ionty) - aplikace FRET a FRAP
9.12.	Karel Souček	Analýza dat - cvičení
16.12.	Karel Souček	Analýza dat - cvičení Demostrace vybraných přístrojů na BFÚ

Seminář studentů

- Téma semináře musí vycházet z probírané technologie a musí být schváleno přednášejícím.
- Cílem je demonstrovat pochopení principů ze kterých vychází a jejich uplatnění v biologii.
- Prezentace musí být připravena např. v PowerPoint(u). Prezentaci je nutné předložit v předstihu přednášejícímu ke konzultaci a posouzení.
- Maximální délka prezentace je 15 minut a nesmí být kratší 10-ti minut.

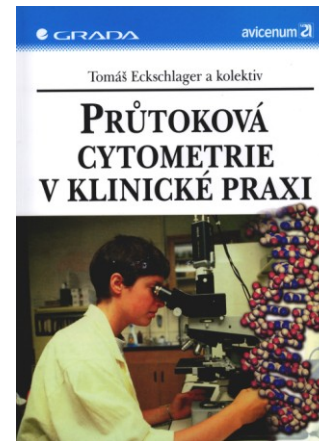
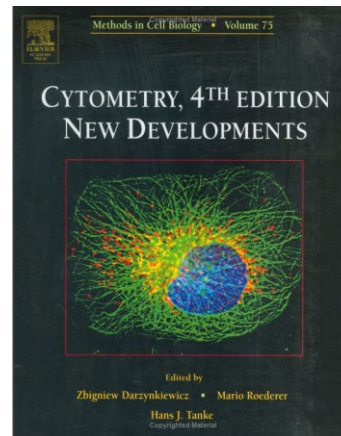
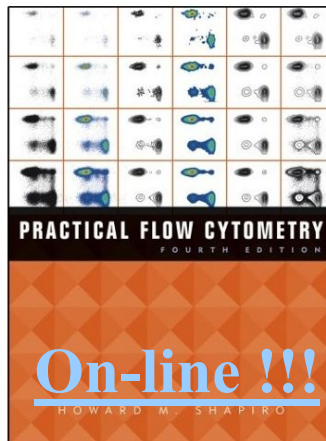

Seminář studentů – příklady témat

- Kinetická měření pomocí průtokového cytometru.
- Monoklonální protilátky a jejich použití v průtokové cytometrii.
- Fluorescenční značky v průtokové cytometrii a mikroskopii.
- Principy sortování.
- Zdroje excitace v průtokové cytometrii.
- Analýza DNA pomocí průtokové cytometrie.
- Metody detekce apoptózy.
- Aplikace průtokové cytometrie při studiu bezobratlých živočichů.

Informační zdroje – průtoková cytometrie

- Practical Flow Cytometry, Howard M. Shapiro, Wiley-Liss; 4th edition
- Cytometry: New Developments, Volume 75, Fourth Edition (Methods in Cell Biology), Zbigniew Darzynkiewicz, Academic Press; 4th edition
- Průtoková cytometrie v klinické praxi, T. Eckschlager a kol., Grada 1999

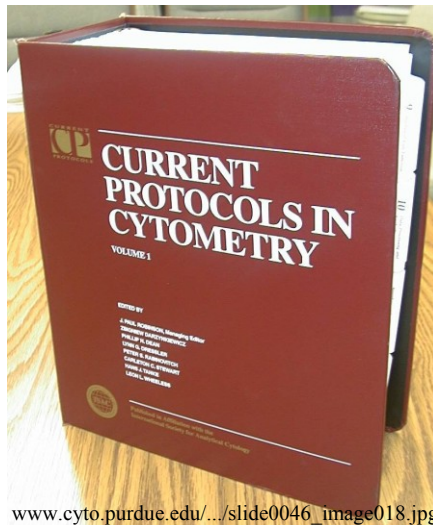
Tyto knihy je možné zapůjčit po domluvě ke studiu do knihovny BFÚ.

Více informací o knihách o průtokové cytometrii najdete na:

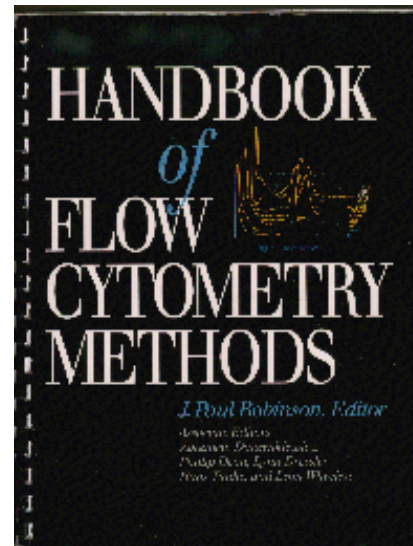
<http://www.cyto.purdue.edu/flowcyt/books/bookindx.htm>

Informační zdroje – průtoková cytometrie (metody a protokoly)

- The Handbook of Flow Cytometry Methods
- Current Protocols in Cytometry

www.cyto.purdue.edu/.../slide0046_image018.jpg

Tyto knihy je možné zapůjčit po domluvě ke studiu do knihovny BFÚ.

Více informací o knihách o průtokové cytometrii najdete na:

<http://www.cyto.purdue.edu/flowcyt/books/bookindx.htm>

Informační zdroje – cytometrie (časopisy)

■ [Cytometry Part A](http://www3.interscience.wiley.com/cgi-bin/jhome/33945)

<http://www3.interscience.wiley.com/cgi-bin/jhome/33945>

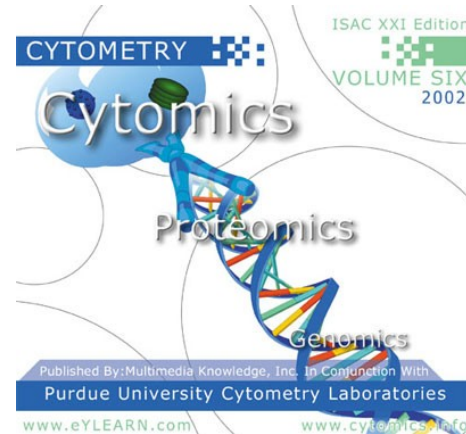
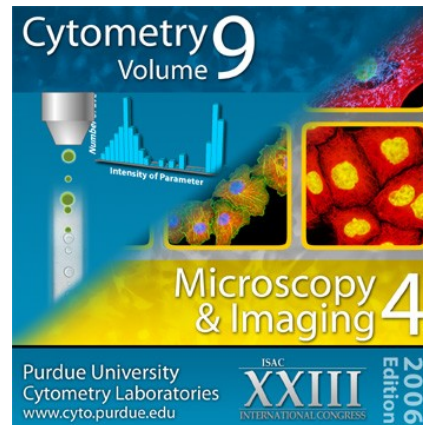
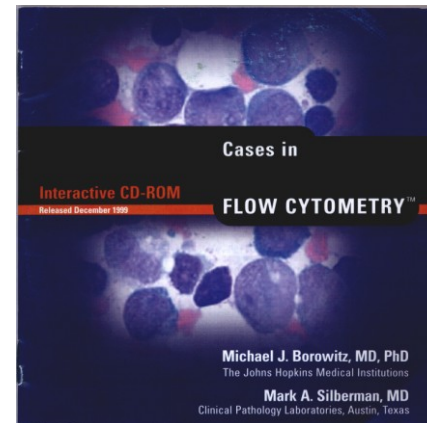
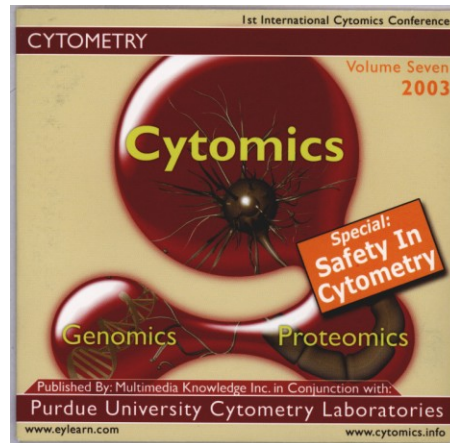
■ [Cytometry Part B: Clinical Cytometry](http://www3.interscience.wiley.com/cgi-bin/jhome/102019902)

<http://www3.interscience.wiley.com/cgi-bin/jhome/102019902>

Jednotlivá čísla Cytometry Part A (od roku je možné zapůjčit po domluvě ke studiu do knihovny BFÚ).

Informační zdroje – cytometrie (CD-ROM)

Je možné zapůjčit po domluvě.

Informační zdroje – (Internet)

- Purdue University, Cytometry Labs

<http://www.cyto.purdue.edu/>

- International Society for Analytical Cytology

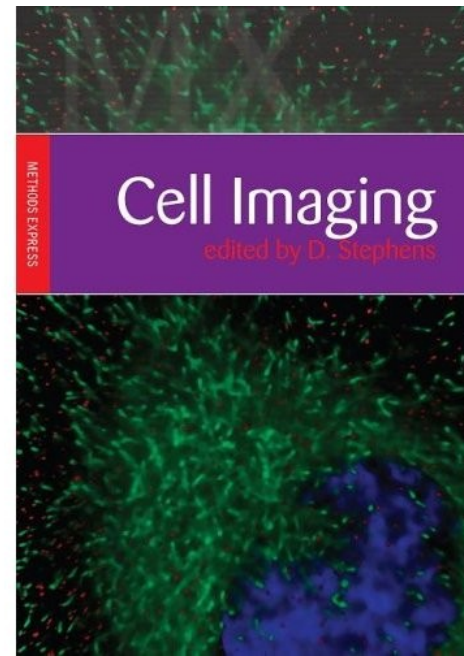
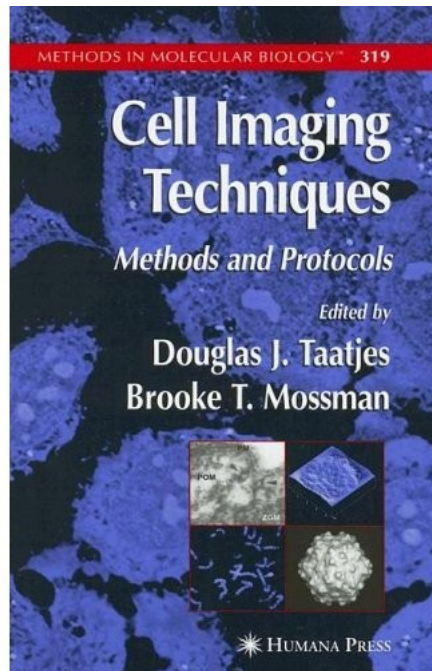
<http://www.isac-net.org/>

- Molecular Probes (Invitrogen)

<http://probes.invitrogen.com/handbook/>

Informační zdroje - mikroskopie

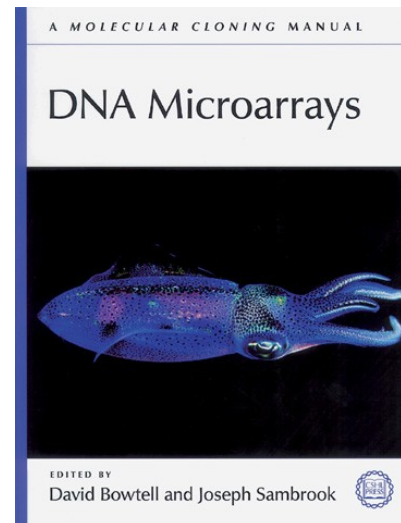
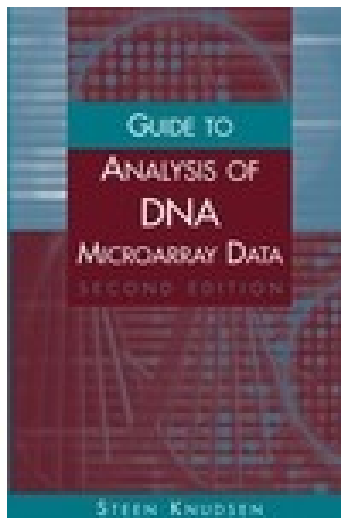
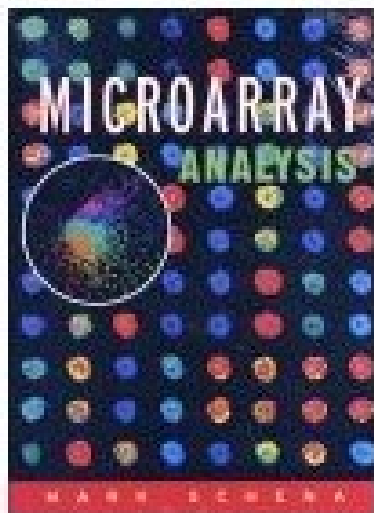
- Taatjes D. J. Cell Imaging Techniques, Methods and Protocols, Humana Press, Totowa, New Jersey, 2005
- Stephens D. Cell Imaging, Scion Publishing Ltd., 2006.

Tyto knihy je možné zapůjčit ke studiu do knihovny BFÚ po domluvě se sekretářkou ředitele (Hana Křivánková, Tel. 541 517 500)

Informační zdroje - microarrays

- Microarray Analysis, Mark Schena, Wiley-Liss 2003
- Guide to Analysis of DNA Microarray Data, Second Edition, Steen Knudsen, Wiley-Liss 2004
- DNA microarrays: a molecular cloning manual. Bowtell D, Sambrook J., Cold Spring Harbor Laboratory Press, New York, 2003.

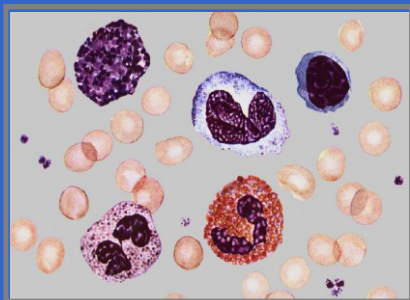
Tyto knihy je možné zapůjčit po domluvě ke studiu do knihovny BFÚ.

Obecný úvod do průtokové cytometrie

- Základní principy, možnosti průtokové cytometrie a její aplikace
- Historie

Tyto částice mají něco společného ...

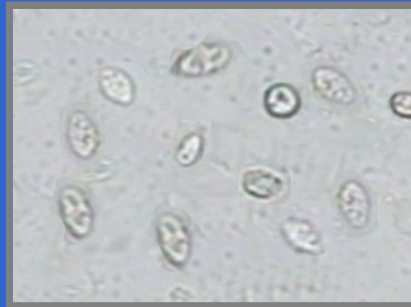
Blood cells

Chromosomes

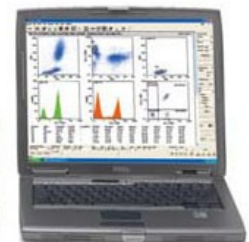
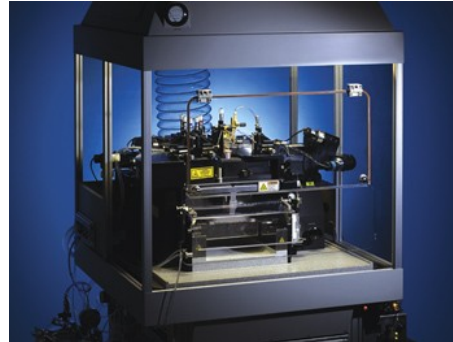
Algae

Protozoa

... určité parametry těchto částic mohou být měřeny pomocí průtokové cytometrie.

Komerční zařízení

Co můžeme analyzovat pomocí průtokové cytometrie?

- Počítat částice v suspenzi
- Oddělit živé částice od neživých
- Hodnotit 10^5 až 10^6 částic za méně než 1 minutu
- Kvantifikovat rozptyl světla, ale i intenzitu fluorescence
- Fyzicky separovat jednotlivé částice (populace) pro další analýzu

Jaké jsou principy?

- Rozptyl světla (Light scatter) pomocí laseru nebo UV lampy
- Detekce specifické fluorescence
- Hydrodynamicky zaostřený proud částic
- Elektrostatická separace částic
- Možnost multivariační analýzy dat

Definice

- **Průtoková cytometrie (flow cytometry)**
 - Meření vlastností proudících částic (buněk)
- **Průtokový sorting (flow sorting)**
 - Separace částic (buněk) na základě parametrů měřených průtokovou cytometrií
 - také známo jako **Fluorescence-Activated Cell Sorting (FACS)**

Technické součásti

- Zdroje světla
- Detekční systémy
- Fluidní systém
- Separace
- Sběr dat
- Analýza dat

Technické součásti

■ Detekční systémy

Fotonásobiče (Photomultiplier Tubes (PMTs))

dříve 1-2

nyní 3-6

Diody

detekce rozptylu světla (light scatters)

■ Zdroje světla

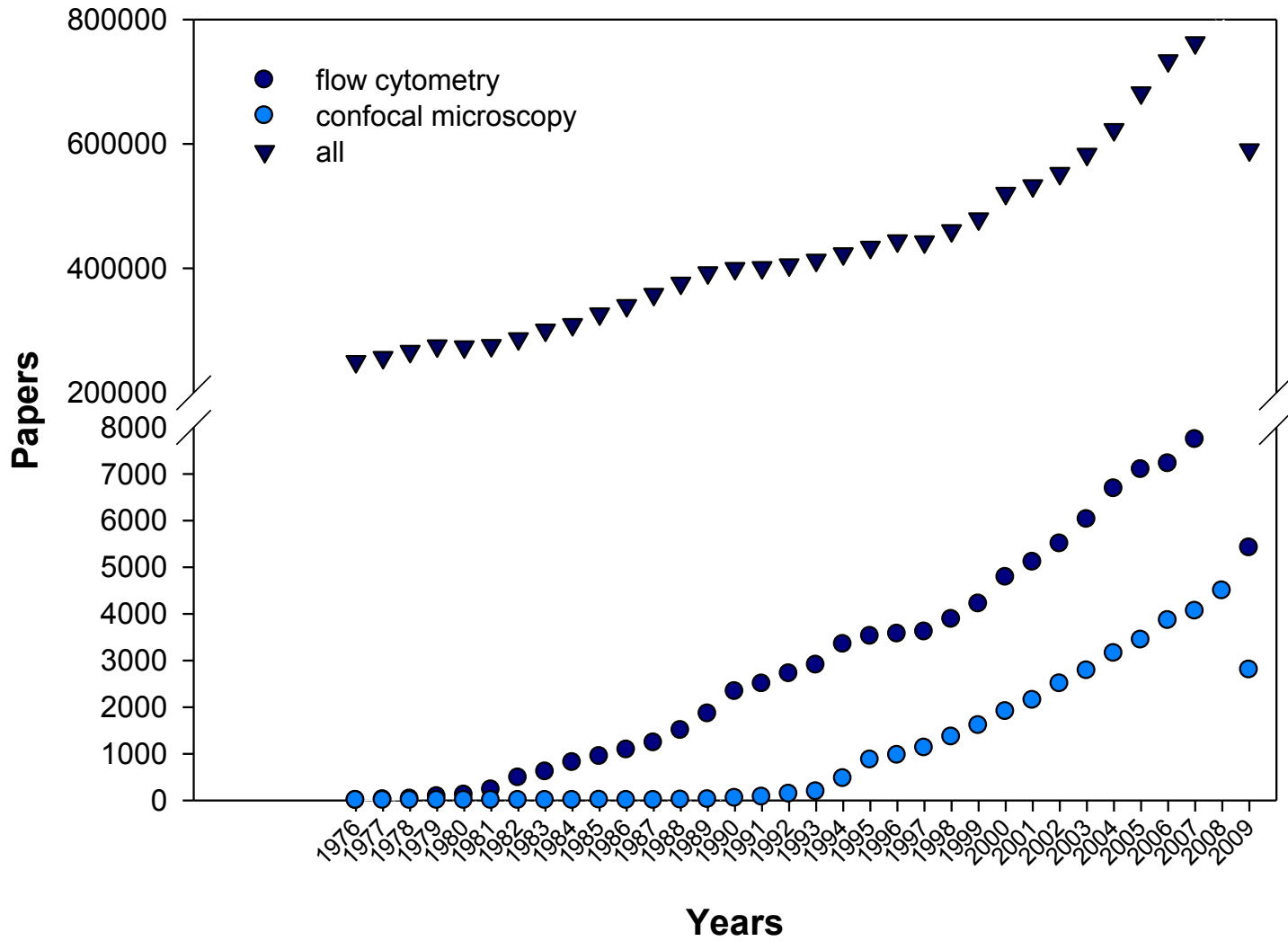
Lasery (350-363, 420, 457, 488, 514, 532, 600, 633 nm)

Argon ion, Krypton ion, HeNe, HeCd, Yag

UV (Arc) Lampy

Mercury, Mercury-Xenon

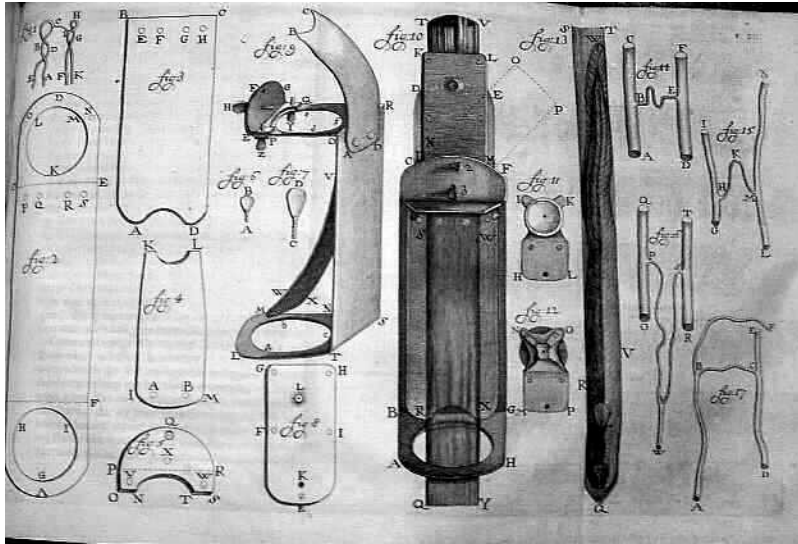
Cytometry Publications/Year

Historie barvení biologických materiálů

Až do poloviny 19. století — *byly používány pouze přírodní barviva*

A. van Leeuwenhoek použil v roce 1719 šafrán na obarvení svalových buněk

Leeuwenhoek
Microscope
(circa late 1600s)

Historie barvení biologických materiálů

Paul Ehrlich - 1879 použil kyselá a zásaditá barviva pro odlišení acidofilních, eosinofilních a neutrofilních leukocytů

Clin Lab Med. 1993 Dec;13(4):759-71.

The Ehrlich-Chenzinsky-Plehn-Malachowski-Romanowsky-Nocht-Jenner-May-Grunwald-Leishman-Reuter-Wright-Giemsa-Lillie-Roe-Wilcox stain. The mystery unfolds.

Woronzoff-Dashkoff KP.

Historie barvení biologických materiálů

Princip fluorescenčního Mikroskopu - August Köhler - 1904

August Köhler
(1866-1948)

Köhler's Original Woodcut

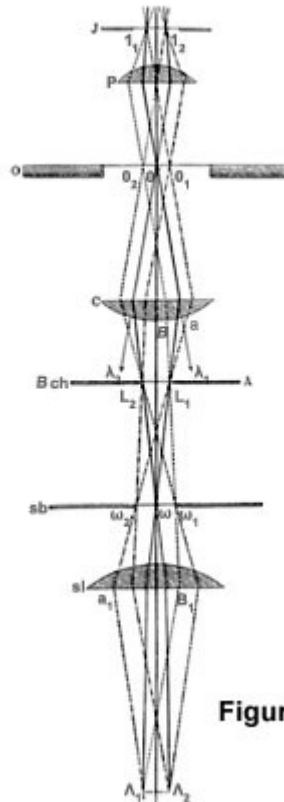
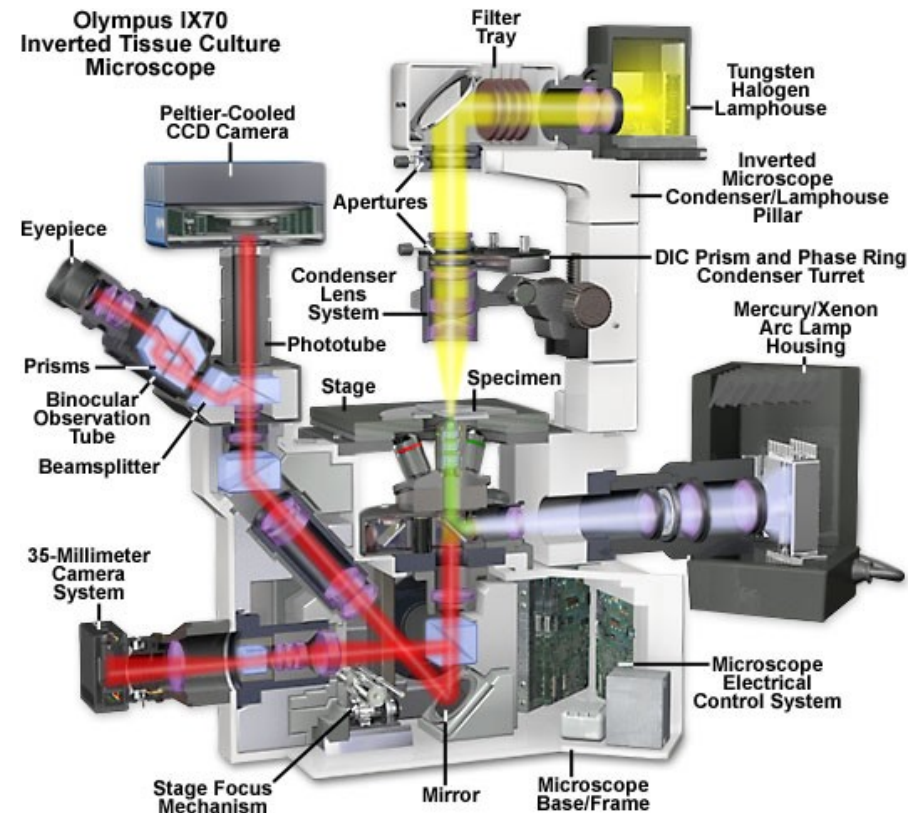

Figure 1

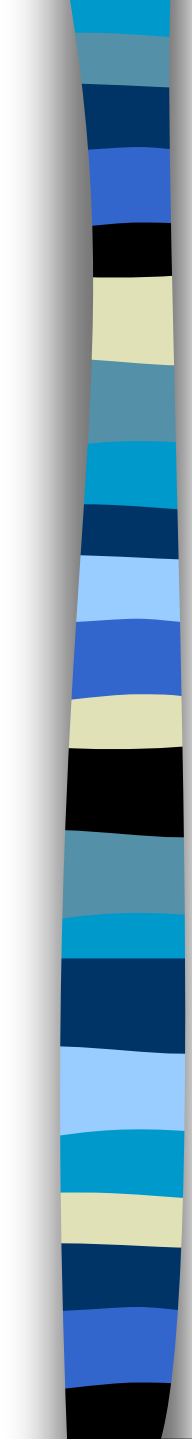
Andrew Moldavan

Není jasné zda
Moldavan vůbec svůj
„počítač buněk“ sestrojil.
Ve svém, článku popisuje
mnoho problémů, ale
žádné výsledky.

“The purpose of the experiment is to have each microscopical cell passing through the capillary tube, register itself automatically on the photoelectric apparatus, thus creating a micro-current which can be amplified and recorded.”

Photo-Electric Technique for the Counting of Microscopical Cells

Andrew Moldavan
Montreal, Canada
Science 80:188-189, 1934

Coons et al 1941 – vyvinuli techniku fluorescenčního značení protilátek - označili anti-pneumokokové protilátky pomocí antracénu. To jim umožnilo detekovat protilátky i patogeny v tkáni pomocí UV fluorescence.

“Moreover, when Type II and III organisms were dried on different parts of the same slide, exposed to the conjugate for 30 minutes, washed in saline and distilled water, and mounted in glycerol, individual Type III organisms could be seen with the fluorescence microscope.....”

Immunological Properties of an Antibody Containing a Fluorescent Group

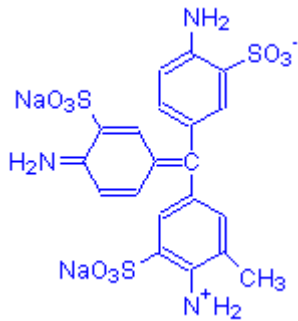
Albert H. Coons, Hugh J. Creech and R. Norman Jones

Department of Bacteriology and Immunology, Harvard Medical School, and the Chemical Laboratory, Harvard University
Proc. Soc. Exp.Biol.Med. 47:200-202, 1941

Coons a Kaplan (1950) - konjugovali fluorescein s isokyanátem (FITC) – získali lepší signál – dále od autofluorescence.

Friedman

Friedman (1950) – kombinoval kyselý fuchsin, akridinovou žlutá a berberin pro detekci buněk nádorů dělohy pomocí fluorescenčního mikroskopu

Acid Fuchsin

Acid magenta

Acid rubin

Acid roseine

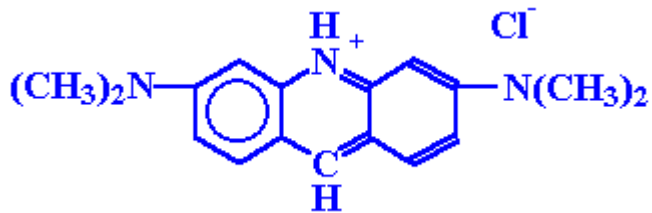
Absorption Max 540-545

von Bertalanffy & Bickis

Ludwig von Bertalanffy (1901-1972)

von Bertalanffy & Bickis (1956)

- metachromatic fluorescence Akridinové oranže byla použita pro detekci RNA v tkáni
- použili ji také pro rozlišení normálních a nádorových buněk

Absorption Max 467 nm

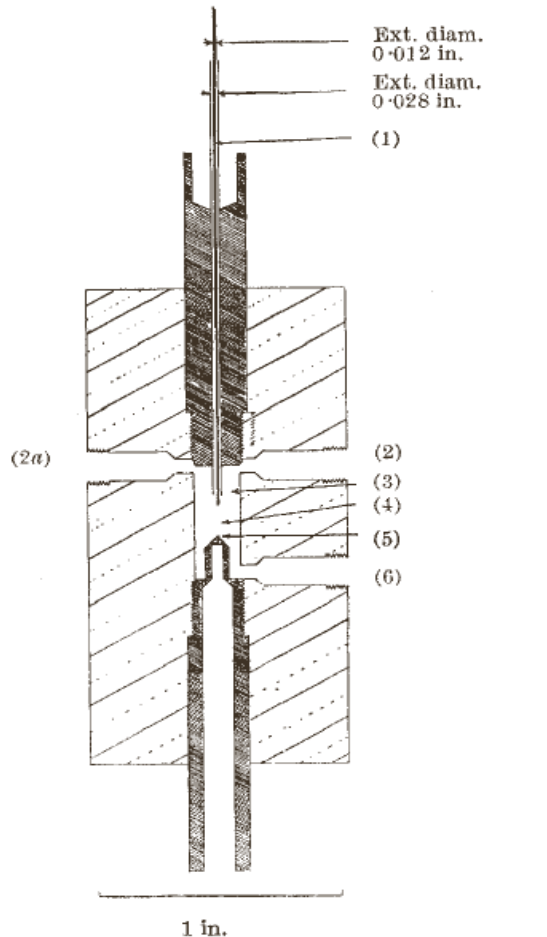
Gucker - 1947

- Vyvinul průtokový cytometr pro detekci bakterií v aerosolu.
- Utajená práce vynikala během Druhé světové války a byla publikována v roce 1947.
- Cílem byla rychlá detekce vzdušných spór a bakterií během válečného konfliktu.
- Instrument: Proudí vzduch procházel skrz osvětlenou komůrku. Jako zdroj světla sloužila lampa ze světloometu a pro detekci byl použit fotonásobič.

P.J. Crossland-Taylor

„Sheath Flow“ princip

“Provided there is no turbulence, the wide column of particles will then be accelerated to form a narrow column surrounded by fluid of the same refractive index which in turn is enclosed in a tube which will not interfere with observation of its axial content.”

(1) Needle in holder; (2) and (2a) inflow tubes; (3) wide-bore tube; (4) observation area for (3); (5) vortex; (6) flushing tube

A Device for Counting Small Particles suspended in a Fluid through a Tube

ATTEMPTS to count small particles suspended in fluid flowing through a tube have not hitherto been very successful. With particles such as red blood cells the experimenter must choose between a wide tube which allows particles to pass two or more abreast across a particular section, or a narrow tube

P. J. CROSLAND-TAYLOR*

Bland-Sutton Institute of Pathology,
Middlesex Hospital,
London, W.1.
June 17.

No. 4340 January 3, 1953

NATURE

Wallace Coulter

- Wallace Coulter - Coulter orifice - 1956 -
- (patent 1953) – měření změny vodivosti během průchodu buněk v suspenzi malým otvorem

Originální
patentová
aplikace
W.Coultera 1953

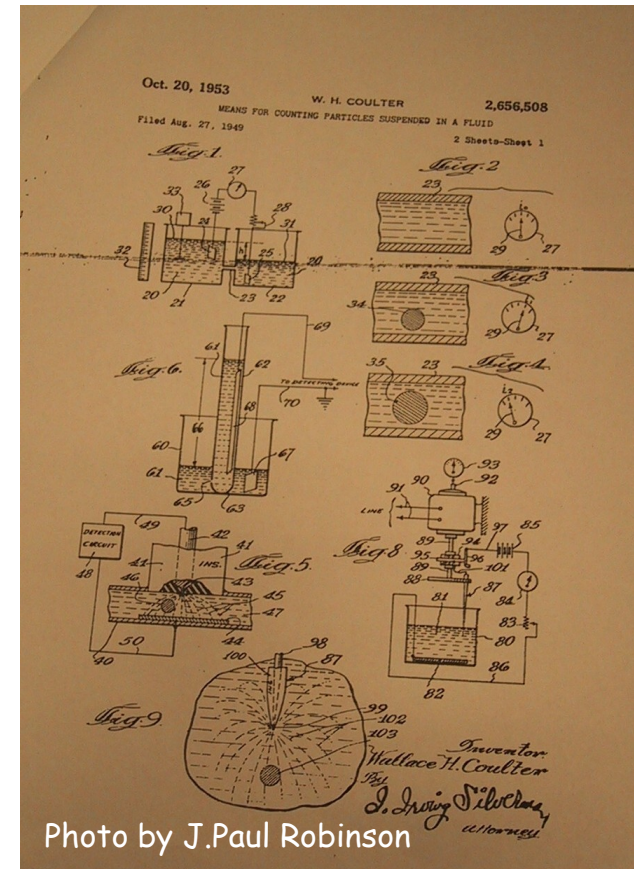
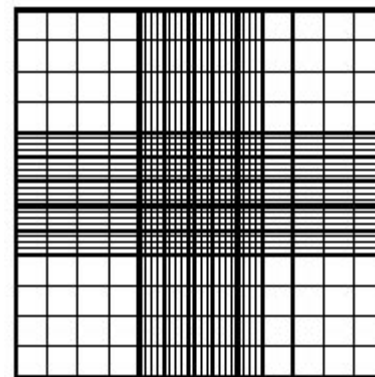
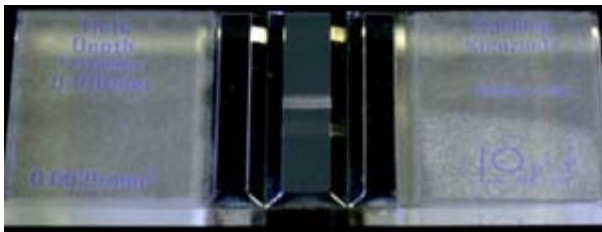

Photo by J.Paul Robinson

Jak počítat buňky?

- Hemocytometer (Bürkerova komůrka) byla standardem pro počítání buněk do ~ 1950
- Rozměry jsou 3x3x0.1 mm. Obvykle jsou červené krvinky ($1 \times 10^6/\text{mm}^3$) počítány po naředění 1:200
- Leukocyty ($5 \times 10^3/\text{mm}^3$) jsou ředěny 1:10 v roztoku lyzujícím červené krvinky
- Statistická chyba:
 - koeficient variance (CV) je při 500 spočítaných buňkách 4.4%
 - chyba pipetování a ředění je ~ 10%

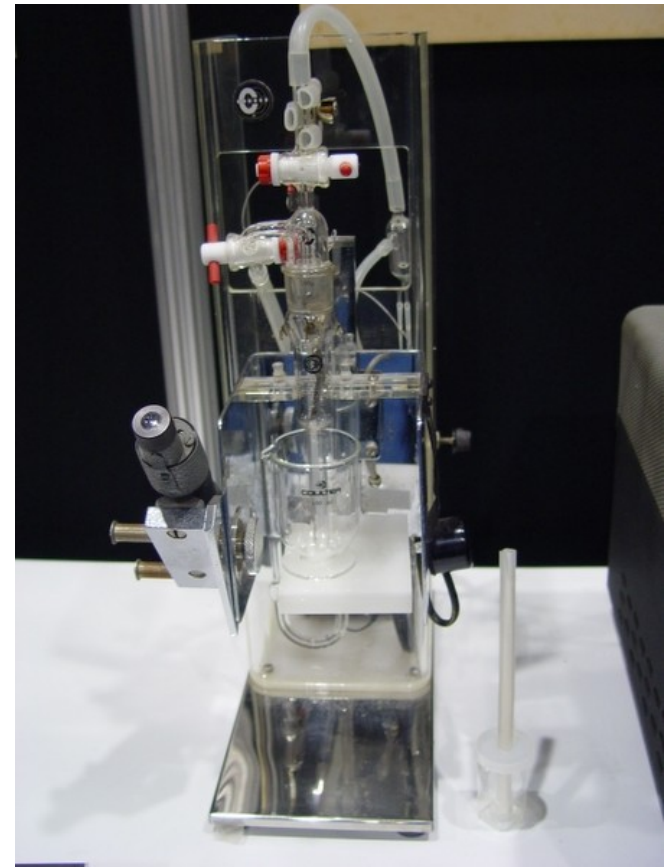

SVZ2NIOU

Coulter Counter

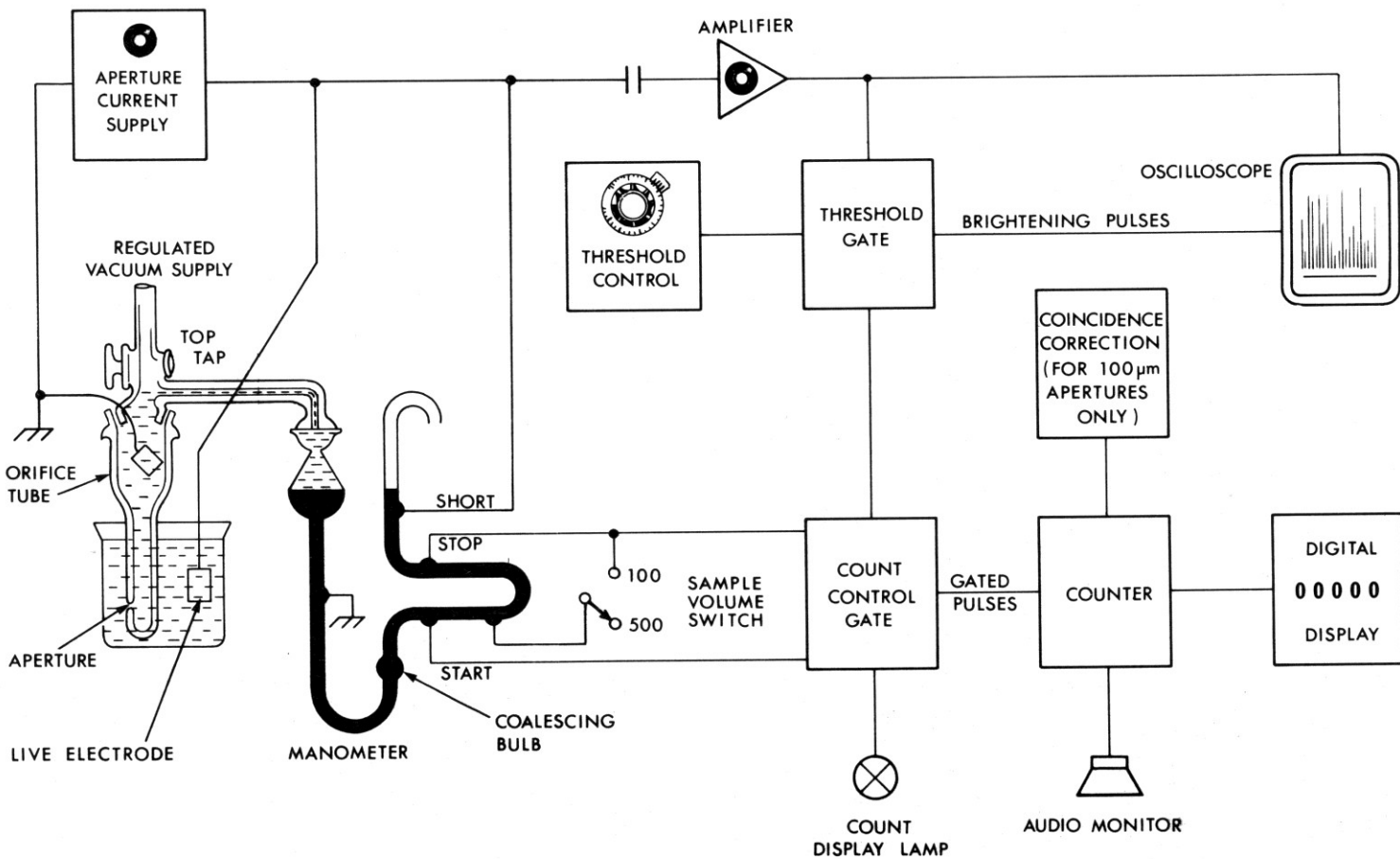
První komerční verze CC

Coulter Counter

1-2

FIG. 1-1 FUNCTIONAL BLOCK DIAGRAM FOR MODEL ZF COUNTER

July '80

Coulter Counter

COULTER CHANNELYZER® Model 256

High resolution size analysis of Blood Cells · Yeasts · Milk Cells · Tissue Culture Cells · Bacteria etc

COULTER PARTICLE SIZE ANALYSERS

Essential Laboratory
Equipment for the Particle
Technologist

PSA
Fine Particle

2nd Edition

http://www.beckmancoulter.com/products/instrument/partChar/pc_z1.asp

Cytograph. Stolní přístroj schopný měřit rozptyl světla **He-Ne laseru** (1970).

Richard Sweet

Richard Sweet vyvinul elektrostatickou inkoustovou tiskárnu jejíž princip využil Mack Fulwyler pro svůj buněčný sorter.

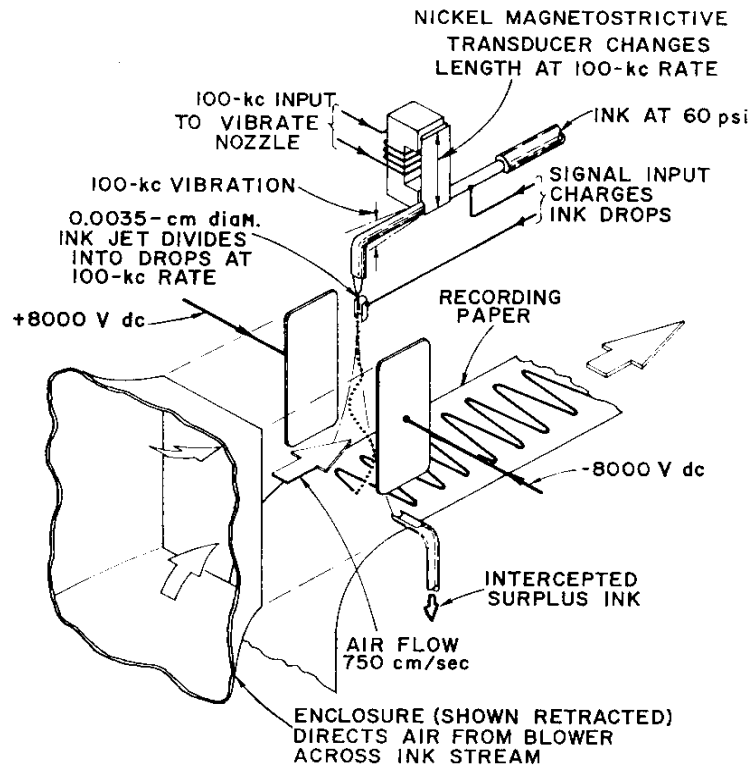

FIG. 1. Ink-jet oscillograph.

THE REVIEW OF SCIENTIFIC INSTRUMENTS

VOLUME 36, NUMBER 2

FEBRUARY 1965

High Frequency Recording with Electrostatically Deflected Ink Jets*

RICHARD G. SWEET
Systems Techniques Laboratory, Stanford Electronics Laboratories, Stanford University, Stanford, California
(Received 28 September 1964)

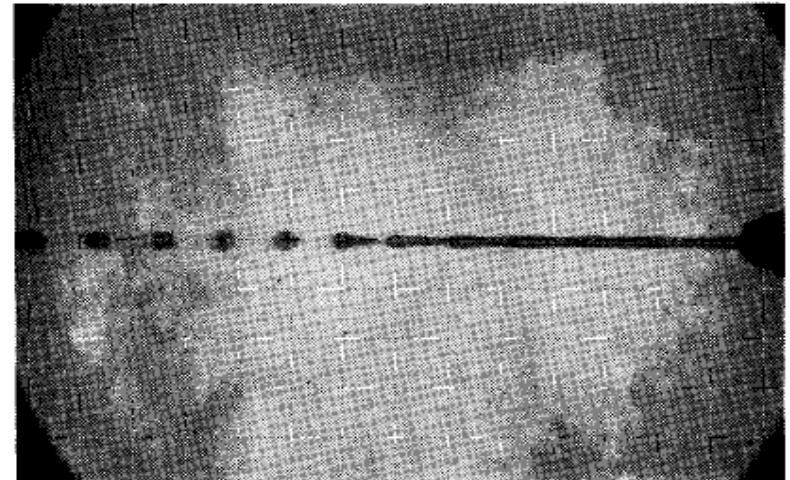
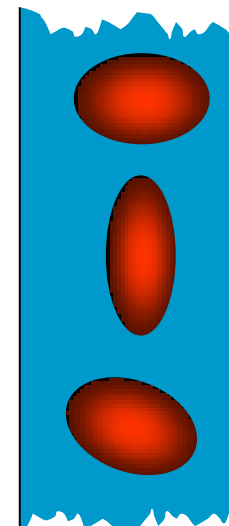
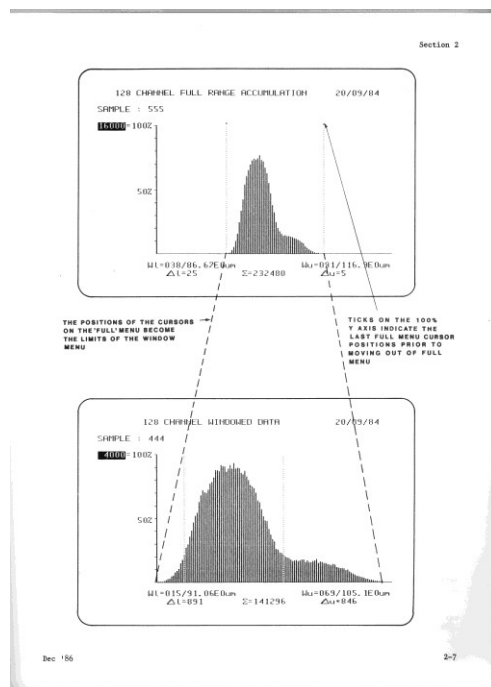

FIG. 3. Ink-drop formation.

Mack Fulwyler- sorter

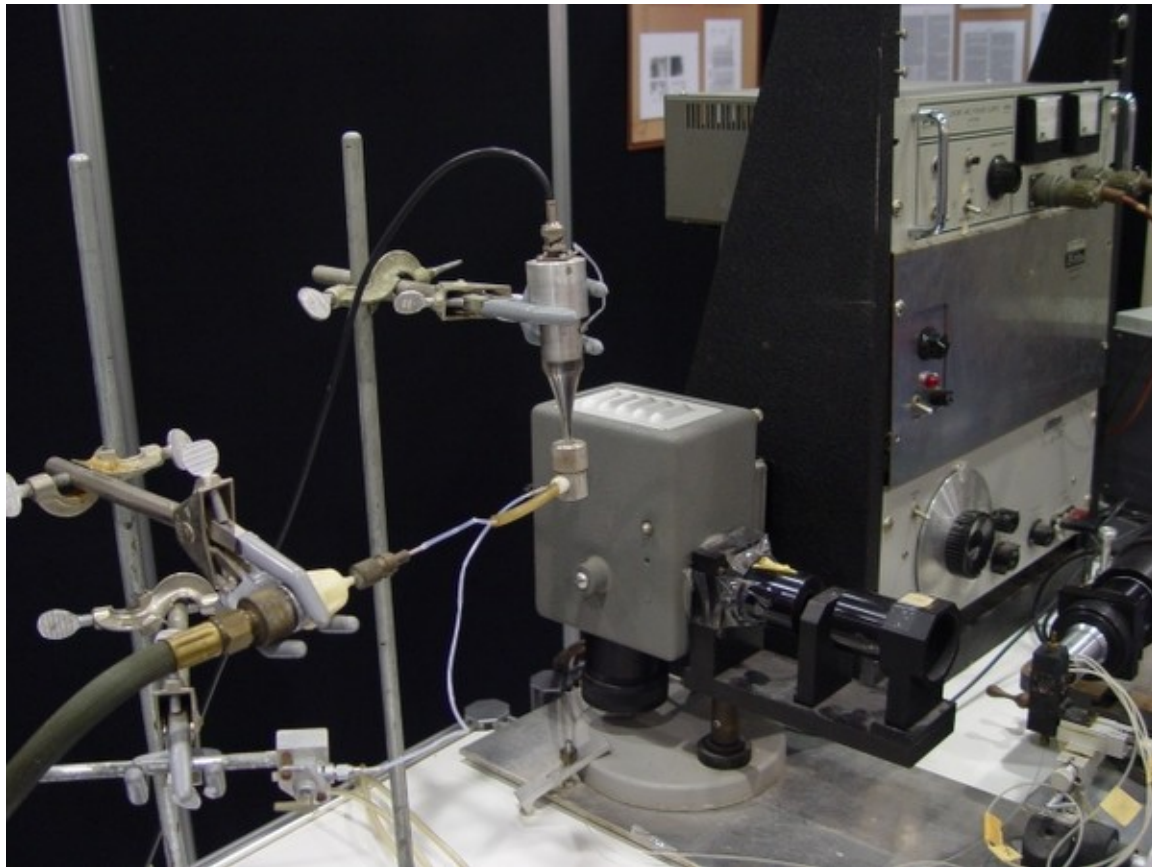
Mack Fulwyler - sorter 1965 - Los Alamos National Labs – jeho sorter separoval částice na základě elektronicky měřeného objemu (stejný princip jako Coulter counter) a separoval pomocí elektrostatického vychýlení.

Cílem bylo sortovat červené krvinky, protože u nich byla naměřena bimodální distribuce buněčného objemu. Princip separace byl založen na principu inkoustové tiskárny Richarda Sweeta ze Stanfordu (1965)

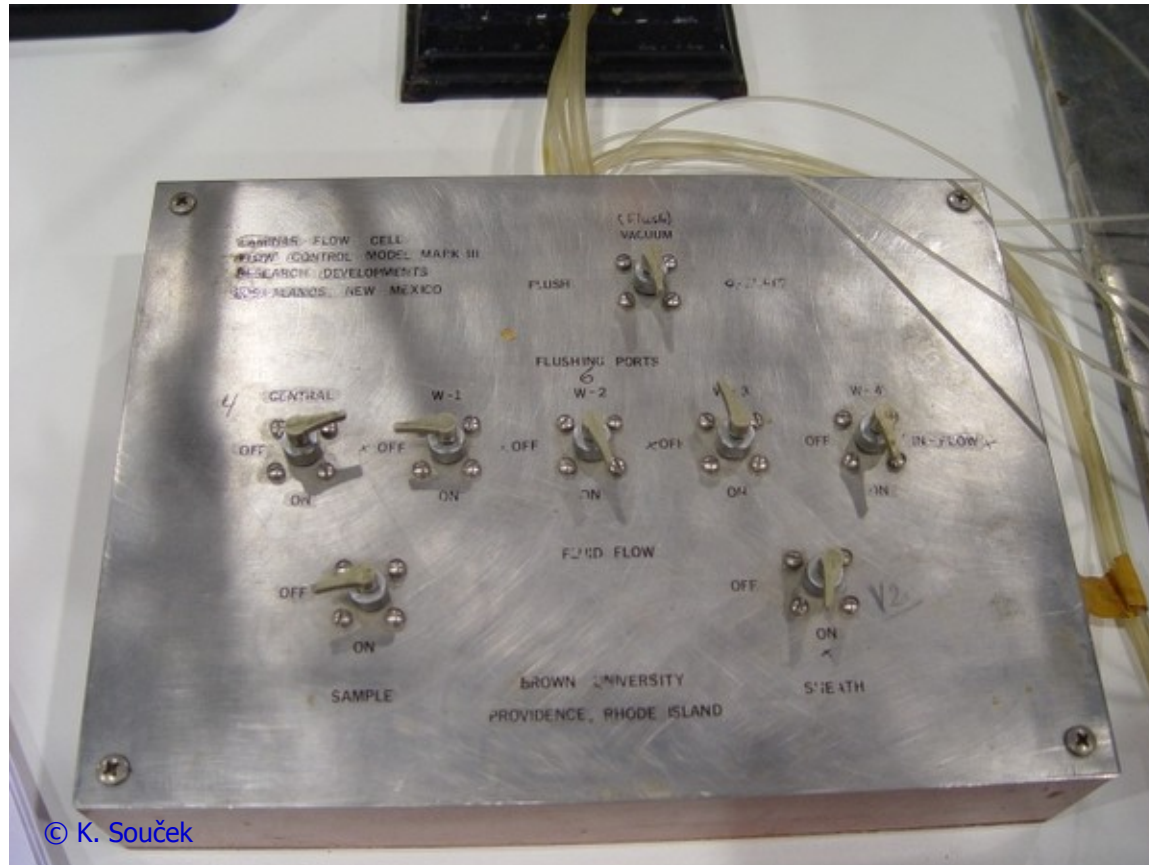

Po té co bylo objasněno, že bimodalita červených krvinek je artefakt byla tato skupina schopna separovat **neutrofilů** a **lymfocytů** z krve.

Mack Fulwyler- sorter

Mack Fulwyler- sorter

© K. Souček

Mack Fulwyler in His Own Words

J. Paul Robinson

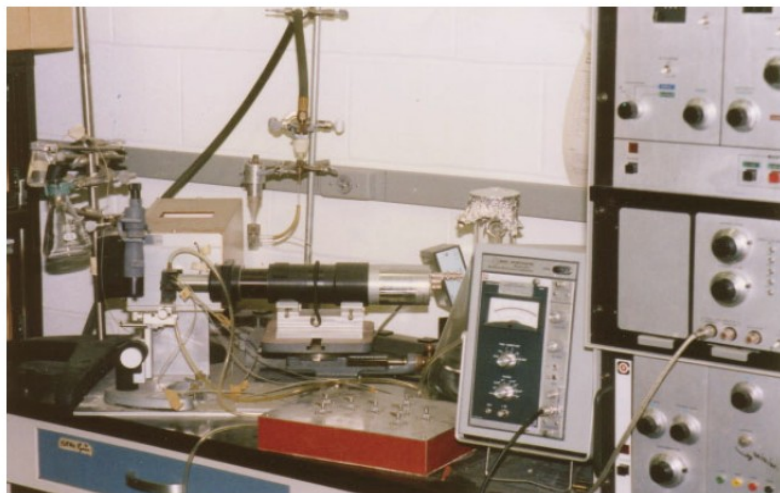
Purdue University Cytometry Laboratories, Bindley Biosciences Center, Purdue University, West Lafayette, Indiana

Received 12 July 2005; Revision 15 July 2005; Accepted 15 July 2005

MACK FULWYLER IN HIS OWN WORDS

65

FIG. 1. The Fulwyler instrument as installed in Dr. Boris Rotman's Laboratory in Brown University, immediately prior to disassembly in March 2005. The instrument had not been altered or moved since installation in 1967, except for the addition of a laser instead of the UV lamp.

April 30, 1968

M. J. FULWYLER

3,380,584

PARTICLE SEPARATOR

Filed June 4, 1965

5 Sheets-Sheet 1

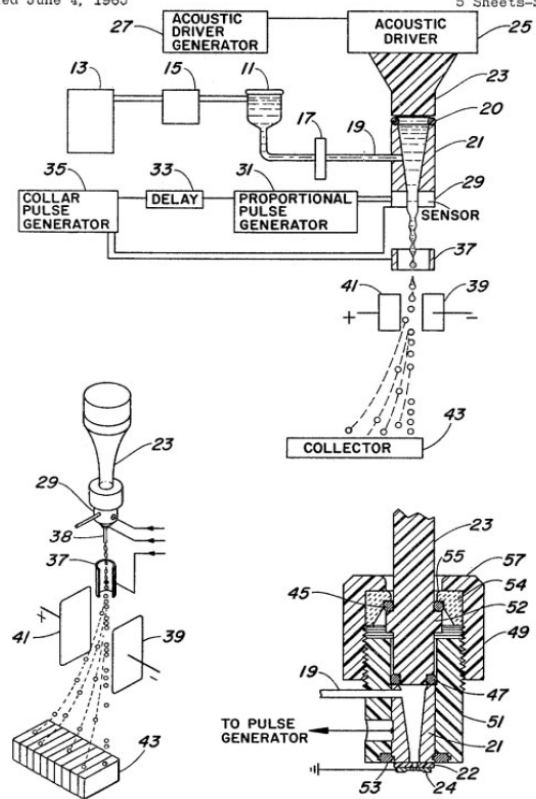

FIG. 4. A page from Fulwyler's patent on the cell separation technology patent #3,380,584 showing the fundamental components of the invention of the cell sorter.

INVENTOR.
Mack J. Fulwyler
BY
Richard A. Robinson
Attorney

Klíčové „cytometrické“ publikace

- 1934: Moldovan – Fotoelektrické měření buněk v kapiláře
- 1947: Gucker – fotoelektrické počítání buněk
- 1949: Coultrův počítač částic
- 1961: Rotman poprvé používá fluorescenci pro kvantifikaci enzymatické reakce
- 1964: Sweet – elektrostatická inkoustová tiskárna
- 1965: Fulwyler – květen 1965 - patent elektrostatického sorteru
- 1965: Kanetsky – spektrofotometrické měření buněk
- 1965: Fulwyler – listopad 1965 – publikace o buněčné separaci v časopise Science
- 1968: Gohde – první článek o fluorescenční průtokové cytometrii (v němčině)
- 1969: Gohde – patent
- 1969: Van Dilla – druhý článek o fluorescenční průtokové cytometrii
- 1969: Mullaney – první článek věnující se popisu rozptylu světla jako cytometrického parametru
- 1969: Heryenberg – třetí článek o fluorescenční průtokové cytometrii
- 1973: Gohde – patent dvojího značení
- 1977: Gohde – popis kompenzací signálu při dvojtém značení
- 1978: Kachel – flow imaging – kombinace průtokové cytometrie a analýzy obrazu
- 1983: izolace a detekce jader (DNA) z tkání zalitých v parafínu
- 1984: kongres o nomenklatuře cytometrie DNA
- 1987: Graz - vysokorychlostní sortování chromozómů
- 1991: Robinson – automatizace klinických systémů – průtokový cytometr a čtečka čárkových kódů

K čemu to všechno je... například...

Position Available

FLOW CYTOMETRY TECHNICIAN

Oceanography, MIT

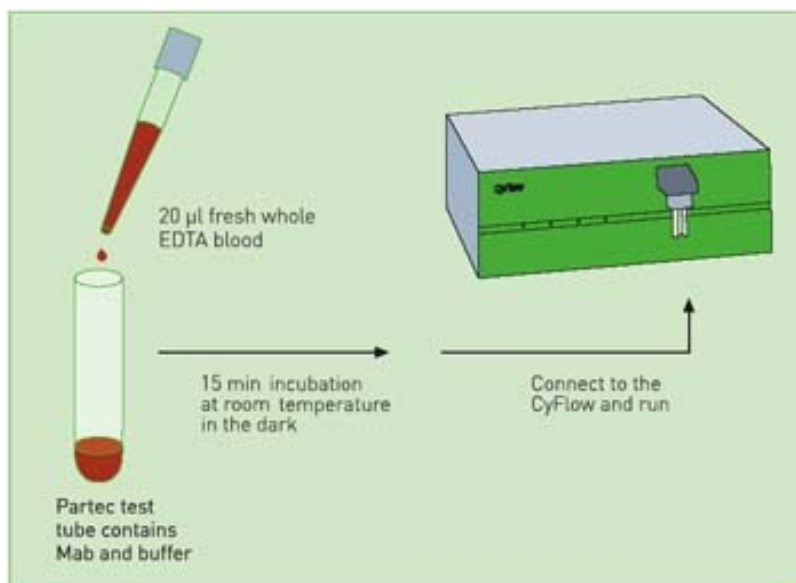

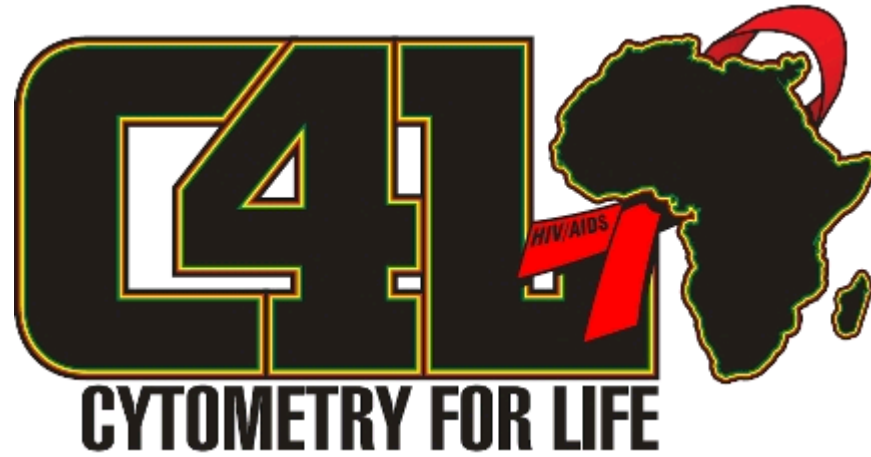
laboratory at MIT (t.edu/chisholm/www/) is seeking a full-time technician to participate in research involving oceanic cyanobacteria. The position requires a Bachelors degree in science or engineering and two years experience. Applicants must have a solid background in and experience with flow cytometry, including extensive knowledge of hardware, data analysis, and experimentation. Duties include maintenance of flow cytometry instruments, experimentation, and assisting other lab members with flow cytometry as needed. Must be able to work as a member of a multidisciplinary team.

Please send a resume and 3 letters of recommendation to Dr. Marcia Osburne (mosburne@mit.edu), or Dr. Marcia Osburne, MIT, 15 Vassar St. rm 48-336B, Cambridge, MA 02139

K čemu to všechno je... například...

- 43 miliónů lidí na světě je infikováno virem HIV (WHO)
- ročně zemře ~ 2 miliónu lidí na HIV/AIDS (v Africe je ~ 11 miliónu AIDS sirotků)
- kvantifikace CD4 T lymfocytů je klíčový parametr při monitorování léčby
- Průtoková cytometrie je „zlatý standard“
- Optimalizované postupy a zařízení pro levné (< 3 EUR / vzorek) a rychlé detekce (250 vzorků / den)

- <http://www.cytometryforlife.org/>

Co tomu předcházelo...

- Rozvoj techniky umožňující rychlou a reprodukovatelnou detekci cytometrických parametrů.
- Nové vědecké poznatky vedoucí k definici vhodných diagnostických markerů.

ISAC presents: Mack Fulwyler - Innovator, Inventor & Pioneer

<http://www.isac-net.org/index.php?option=content&task=view&id=498>

Shrnutí přednášky

- Úvod do kurzu
- Zdroje literatury
- Historie průtokové cytometrie
- Základní principy

Na konci dnešní přednášky by jste měli:

1. vědět jaké jsou požadavky pro tento kurz
2. znát základní zdroje informací
3. mít stručný přehled o historii průtokové cytometrie
4. orientovat se v některých základních principech průtokové cytometrie